

Розділ 6.5. ВПЛИВ ВЕГЕТАТИВНОЇ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ НА ОРГАНИ

Впливи симпатичної і парасимпатичної систем на вісцеральні органи можуть бути **антагоністичними** і **синергічними**

У більшій частині органів, які іннервуються вегетативною нервовою системою, обидва відділи управляють функцією органу, діючи в протилежних напрямках – **антагоністично**

При збудженні блукаючого нерва зменшується ритм і сила серцевих скорочень, а при подразненні симпатичного нерва – збільшується ритм і сила. Парасимпатичні впливи розширюють судини язика, слинних залоз, статевих органів, симпатичні – звужують ці судини, парасимпатичні – звужують зіницю, симпатичні – розширюють парасимпатичні – звужують бронхи, симпатичні – розширюють, блукаючий нерв стимулює роботу шлункових нервів, симпатичний – гальмує

При регуляції ряду органів між симпатичним і парасимпатичних відділами існує синергізм. Підвищення тонусу одного з відділів обов'язково викликає процеси, що викликають тонус іншого. Секреція слини викликається як симпатичними, так і парасимпатичними нервами – склад слини при цьому різний

Деякі органи і тканини не мають парасимпатичної іннервації, а забезпечуються тільки волокнами симпатичної нервової системи: скелетні м'язи, матка, більшість судин, мозкова речовина наднирників

Орган або система	Стимуляція		Адрено-рецептори
	Парасимпатичних нервів	Симпатичних нервів	
Очі			
Радіальний м'яз райдужки	–	скорочення (мідріаз)	α
Сфінктер райдужки	скорочення (міоз)	–	
Циліарний (реснічний) м'яз кришталика	скорочення при розгляданні близьких предметів	розслаблення при розгляданні віддалених предметів	β
Слізні залози	секреція	–	
Серце			
Синусно-передсердний вузол	зменшення частоти скорочень, вагусна зупинка	збільшення частоти скорочень	β_1
Передсердя	зниження скоротливості	підвищення скоротливості і швидкості проведення	
Атріовентрикулярний вузол	зменшення швидкості проведення	збільшення автоматиз-	

Провідна система Гіса-Пуркін'є	слабкий ефект	му і швидкості проведення	
Шлуночки	слабке зменшення скоротливості	те саме	
Артеріоли і вени			
Коронарні артерії	розширення	звуження розширення	α β_2
Артерії шкіри та слизової	розширення	звуження	α
Артерії скелетних м'язів	розширення	звуження розширення	α β_2 (адр-н)
Мозкові артерії	розширення	звуження	α
Легеневі артерії	розширення	звуження розширення	α β_2
Артерії органів брюшної порожнини, нирок	розширення	звуження розширення (печінка)	α β_2 (адр-н)
Артерії слинних залоз	розширення	звуження	α
Вени (системні)	—	звуження розширення	α β_2
Легені			
М'язи бронхів	скорочення	розслаблення	β_2
Залози бронхів	стимуляція	гальмування	
Залози носоглотки	секреція	—	
ШКТ			
Моторика і тонус шлунка	посилення	розслаблення	α β_2
Сфинктери шлунка	розслаблення	скорочення	α
Секреція шлунка	стимуляція	гальмування	
Моторика та тонус кишечника	посилення	зниження	α β_2

Сфинктери кишечника	розслаблення	скорочення	α
Секреція кишечника	стимуляція	гальмування	
Жовчний міхур, протоки	скорочення	розслаблення	
Печінка	синтез глікогену	глікогеноліз глюконеогенез	α β_2
Підшлункова залоза (ацинуси)	секреція	зменш. секреції	α
Підшлункова залоза (острівки)	–	зменш. секреції	α
Слинні залози	секреція калію і води	секреція: калію та води амілази	α β
Видільна та статева системи			
Нирки: секреція реніну	–	секреція	β_2
Сечовий міхур детрузор	скорочення	розслаблення	β
Сечовий міхур: внутрішній сфинктер	розслаблення	скорочення	α
Сечоводи: моторика, тонус	посилення	посилення	α
Матка	залежить від фази циклу	<i>вагітна:</i> скорочення <i>невагітна:</i> розслаблення	α
Чоловічі статеві органи	ерекція	еякуляція	β_2 α
Інше			
Піломоторні м'язи шкіри	–	скорочення, волосся піднімається «дибки»	α
Потові залози шкіри	–	місцева і/або генералізована секреція	α
Капсула селезінки	–	скорочення розслаблення	α β_2

Мозкова р-на наднирників	—	секреція адреналіну і норадреналіну	—
Епіфіз	—	синтез мелатоніну	β
Жирові клітини	—	ліполіз	α β_1
Кількість глюкози в крові	зменшується	збільшується	
Потреба в кисні	зменшується	збільшується	
Основний обмін	—	підсилюється	
Зсідання крові	—	прискорюється	
Розумова активність	—	збільшується	